

The Project Gutenberg eBook of Rajuilma: Huvinäytelmä yhdessä näytöksessä, by Abraham Dreyfus

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Rajuilma: Huvinäytelmä yhdessä näytöksessä

Author: Abraham Dreyfus

Translator: Saimi Järnefelt

Release date: May 28, 2016 [EBook #52173]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK RAJUILMA: HUVINÄYTELMÄ YHDESSÄ
NÄYTÖKSESSÄ ***

Produced by Tapio Riikonen

RAJUILMA

Huvinäytelmä yhdessä näytöksessä

Kirj.

A. DREYFUS

Suomentanut Saimi Järnefelt

Alkuperäinen nimi: Une tempête sous un crane.

U. W. Telén & C:o, Kuopio, 1899.

HENKILÖT:

Herra. Mykkä henkilö. *Rouva.*

(Pieni huone. Perällä kamiini. Ovet oikeaan ja vasempaan. Kaksi nojatuolia kamiinin edessä. Ensimmäisen vasemmanpuolisen kulissin ääressä lepotuoli. Oikealla pieni pöytä karahviiniseen ja lasineen. Kamiinin päällä pöytäkello).

Ensimmäinen kohtaaus.

Rouva (Yksin. Istuu kamiinin ääressä kuumeentapaisesti työskennellen jotain käsityötä. Hetken kuluttua katsahtaa hän pöytäkelloa. Matalalla äänellä:) Yksitoista! (Äänettömyyttä; kimeällä äänellä:) Yksitoista! (Askeleita kuuluu. Rouva päästää huokauksen). Noo, vihdoin! (Rupeaa jälleen työskentelemään).

Toinen kohtaaus.

Herra. Rouva.

Herra (Tulee hauskana ja iloisena ja avosylin vaimonsa luo. Rouva istuu liikauttamatta ja katsomatta ylös koko ajan työskennellen. Herra pysähtyy hämmästyneenä ja tutkii levottomasti vaimoaan. Ei, parasta on pysyä levollisena, syy siihen ettei hän käänny on ihan yksinkertaisesti se, ettei hän ole kuullut hänen tuloaan. Herra hymyilee, hiipii hiljaa hänen taaksensa ja aikoo juuri suudella häntä niskaan, kun tämä ojentaa itsensä täydessä pituudessaan).

Rouva (Katselee häntä ylenkatseellisesti).

Herra (Hämmästyttää ja astuu askeleen häntä kohti).

Rouva (Peräytyy reippaasti). Anna minun olla!

Herra (Aikoo puhua).

Rouva. Anna minun olla!

(Menee huoneensa ovea kohti).

Herra (Seuraa häntä silmillään).

Rouva (Kynnyksellä juhlallisesti). Tästä päivästä on kaikki meidän välillämme päättynyt.

(Menee huoneeseensa, herra syösee jälestä. Ovi paiskataan kiinni).

Kolmas kohtaaus.

Herra (Yksin. — — — Mitä on tapahtunut? Onko hänen vaimonsa tosiaan raivoissaan, vai onko hän tehnyt pienen kepposen? Hän ehkä nauraa parastaikaa. Saadaksean asiasta selvän, kallistaa hän korvansa oveen. Ei mitään kuulu. Tämä on varmaan jotain vakavaa. Oikea vihuri ilma. Viis rajuilma! Herra on nähnyt monta senkaltaista! Parasta on antaa sen mennä ohi vaan. Herra menee kamiinin luo, lämmittää vuorottain jalkojaan ja hieroo käsiään. Sen jälkeen ottaa hän sanomalehden käteensä ja asettuu mukavasti nojatuoliin).

Neljäs kohtaaus.

Herra. Rouva.

Rouva (Tulee huoneestaan ja asettuu miehensä eteen kiivaasti). Sinä luulet siis tämän elämän voivan pitkittyä.

Herra (hämmästyttää).

Rouva. Sinä tietysti luulet että istuttuani koko illan sinua odottamassa, tuntuu hyvin hupaiselta lähteä ypyöksiin kylmään huoneeseen, sillä aikaa kun sinä hyvin tyytyväisenä istut täällä jalkojasi lämmittämässä ja lukien sanomalehteä?

Herra (aikoo nousta).

Rouva. Oo, istu vaan! Minä en millään muotoa tahdo sinua vaivata. Minä voin varsin hyvin käsittää, että oltuasi viisi tuntia ulkona, haluat sinä levähtää.

Herra (aikoo puhua).

Rouva. Se minua vaan suututtaa että olen sinua odottanut. Jos olisin voinut aavistaa että tulisit kotia vasta kahdentoista jälkeen —

Herra (katselee pöytäkelloa).

Rouva (innoissaan). Suo anteeksi, tämä kello jälistää ainakin tunnin. Kello on puoli yksi.

Herra (katselee taskukelloaan).

Rouva. Mutta se on tietysti sinulle ihan yhden tekevä, Mitä sinä kellosta välität? Samahan tuo lienee, jos tulet kotia kello kaksi, kello kolme, tai vaikkapa kello kuusi aamulla.

Herra (tahtoo vastustaa).

Rouva. Hiukan enemmän tai vähemmän, mitäpä tuo haittaa.

Herra. — — —

Rouva. Niin, minä tunnen sinut! Minä tiedän, mihin sinä pystyt, kun kerran olet alkanut vaeltaa sitä leveätä tietä!

Herra (hymyilee).

Rouva. Niin, hymyile sinä vaan, iva soveltuu hyvin sinun laisille veitikoille.

Herra (katsoo alas).

Rouva. Sinä olit tietysti tavan mukaan ihaeltu. Kuinka monta sydäntä olet vanginnut?

Herra (mykkänä).

Rouva. Montako naista oli päivällisillä?

Herra (loukkaantunut).

Rouva. Oo, minä tiedän, mitä aiot sanoa. Ne olivat virkapäivälliset! Paljaita tiede- ja arvomiehiä. Kaikki kunnan ihmisiä ja sitäpaitsi oli isäntä 80 vuotias vanhus. He olisivat mielellään ottaneet naisensa mukaan, mutta ei sopinut. Mikä vahinko! Nuo naiset olisivat joutuneet hauskaan seuraan, he olisivat nauraneet, juoneet ja laulaneet teidän kanssanne. Ne mahtoivat olla hyvin hupaiset päivälliset!

Herra — —

Rouva. Eikö olekaan ollut hauska? Sitä pahempi? Sinä et suinkaan iloa pakene; sinä voit toisinaan olla hyvinkin hauska veitikka.

Herra (vaatimattomana).

Rouva. Sen mukaan mitä muut ovat minulle kertoneet, sillä omasta puolestani en ole milloinkaan huomannut —

Herra (vastustaen).

Rouva. Niin, kyllä sinä säästät hauskuutesi muille!

Herra (lähestyy häntä hymyillen).

Rouva (väistää häntä). Ei, ei, palaa sinä vaan lemmittyjesi luo! Minä olen liian ylpeä kilpaillakseni heidän kanssaan. — Minähän olen vaan sinun vaimosi — ja minä, Jumala paratkoon, en ole kylläksi laiha, voidakseni miellyttää sinua.

Herra. — —

Rouva. Niin juuri, laiha!

Herra. — —

Rouva. Oi, minä tunnen varsin hyvin sinun aistisi. Sitä ei ole vaikea arvata. Rouva Tourimel on paras esimerkki siitä että tukku vaatetta on kylliksi tyydyttämään sinua.

Herra. — —

Rouva. Ja se olento uskaltaa vielä tulla minun luokseni! Se on toki liikaa!

Herra (rauhottaen).

Rouva. Niin, loukkaannu vaan — sehän on liikuttavaa — kauheata — kuinka voi edes tuoda esiin senlaisia syytöksiä? Eikö herra Tourimel ole sinun paras ystäväsi? Olettehan olleet yhdessä aina kouluajoista asti, kuuluttehan samaan virka-osastoon, ja olethan sinä ollut vieraana miehenä hänen häissään, mikä siis on luonnollisempaa kuin että sinä aina olet ajatteleva vaan hänen parastaan?

Herra. — —

Rouva. Minä tahdon kuitenkin ilmoittaa sinulle, ystäväni, että maailma hyvin ihmettelee nähdessään sinut alituisesti aamiaisella näiden hyvien ystävien luona.

Herra. — —

Rouva. Sinulla on tietysti valmiina tekosyy. Herra Tourimel asuu aivan lähellä ministeriötä, ja onhan aivan luonnollista, kun koti on kauempana, että menet sinne aamiaiselle. Ja mitä minuun tulee, voin tehdä samaten, jos haluttaa!

Herra. — —

Rouva. Vaan sinä tiedät kyllä että minä en ole niitä naisia, jotka nousevat varhain aamulla lietsoakseen toiselle puolen Pariisia. Minä pysyn kotona, minä! (Rouva on puhunut yhteen jaksoon. Hän on jatkanut silmänräpäystäkään pysähtymättä. Vasta sanottuaan: "Minä pysyn kotona, minä!" hän pysähtyy ja vetää henkeään. Tästä päättää herra että nyt on hänen vuoronsa ja aikoo alottaa).

Herra (avaa suutaan).

Rouva (Alkaa taas). Jos herra Tourimel'ia haluttaa pitää ravintolaa, niin miks'ei, hyvin kernaasti minun puolestani. Jokainen hoitaa taloaan varainsa mukaan.

Herra (alakuloisena).

Rouva. Kuinka hänen varansa riittävät, siitä tehköön hän tiliä omantuntonsa kanssa. Minä en ole ollenkaan utelias tietämään, kuka hänen vaimonsa kalliit vaatteet maksaa.

Herra. — —

Rouva. Minä vaan sanon mitä yleensä puhutaan, nimittäin että rouva Tourimel pukee itsensä ihan liian hienosti ollaksensa entisen rummuttajan tytär.

Herra (hämmästyneenä).

Rouva. Niin rummuttajan tytär! Sinä et voi kieltää, olenhan itse nähnyt hänen isänsä, tuon vekkulin, joka toimitti isälleni hänen kunnianauhansa, voin sen sinulle näyttää, jos tahdot.

Herra. — —

Rouva. Mutta se ei liikuta sinua? Sen kyllä ymmärrän! Sinä et tahdo saastuttaa ihannettasi, etkä vähentää armaasi kunniaa!

Herra (hämmästy).

Rouva. Oi, suo anteeksi! en luullut sinua niin hellätuntoiseksi. Vastaisuudessa olen kyllä karttava tätä puheenainetta. Kaikki, mitä rouva Tourimel tekee, on tietysti täydellistä, joskin hän koettaa riistää minulta mieheni rakkauden ja lapsiraukalta hänen isänsä, ja tuottaa onnelliseen kotiin epätoivoa ja turmiota, minä en ole valittava, en, minä vaikenen, ja koetan kuvitella että kaikki on niinkuin olla pitää, aivan luonnollista, aivan oikein ja aivan kunniallista. Mutta minä en sano sanaakaan, vaikka väittäisit vastaan kuinka paljon tahansa.

Herra. — —

Rouva. Vaan kenties se ei riitä? Ehkä tämä uhri ei sinua tyydytä? Ehkä pitää minun vielä heittäytyä rouva Tourimel'in jalkoihin ja rukoilla häntä saattamaan miestäni perikatoon.

Herra. — — (Tällä kertaa olisi hänellä tilaisuus puhua, vaan hän pidättää itsensä, kääntyy selin, olkapäitään kohottaen).

Rouva. Loukkaannu vaan! Siinäpä todistus. — Se onkin viisaasti tehty, kun ei löydä sanoja, millä voisi itseään puolustaa.

Herra (kääntyy).

Rouva. Millä voit itseäsi puolustaa?

Herra. — — —

Rouva. Et millään! Sinulla ei ole mitään sanottavaa, ei puolta sanaakaan, ei tavuakaan, ei mitään! ei mitään!! ei mitään!!!

Herra (lähestyy häntä).

Rouva. Lyö vaan! — Tee niin hyvin.

Herra (hämmästy).

Rouva. No, miksi et lyö?

Herra. — —

Rouva. Eihän täällä ole kukaan sinua estämässä. Olethan sinä vahvin — oo, elä pelkää, en minä puolusta itseäni, olethan sinä herra huoneessasi.

Herra — (Tälläkin kertaa voisi hän tarttua puheeseen, vaan mitä hän voi sanoa? Paras on lähteä tiehensä. Sen hän aikookin tehdä ja menee ovea kohti).

Rouva. Sinua arveluttaa tarttua käsiksi minuun? Kenties pelkää huutavan apua.

Herra (palaa).

Rouva. Vaan siinäpä erehdyt. Minä pidän pyhänä kodin liestä. Minä en ole se, joka turhan vuoksi nostan melua, ja joka pitää kodinhäväistystä etunaan.

Herra (on päättänyt olla ääneti).

Rouva (kertoo).

Herra (katselee lakeen).

Rouva. Vai etkö sitä tiedä?

Herra (ottaa sanomalehden ja istuu kamiinin ääreen).

Rouva. Vai niin, sinä et huoli vastata? Sinä tahdot lukea sanomalehteäsi? Niin, onhan se mukavin keino suoriutua pulasta. (Lähestyy häntä). Minä tiedän miehiä, jotka nähdessään vaimonsa onnettoman ja kärsivänä, ja ehkäpä vielä väärän epäluulon vaivaamana, mielellään puhdistaisivat itseään ja rauhoittaisivat häntä sydämmellisellä sanalla ja osaaottavaisella katseella. Onko tosiaan niin vaikeaa tuntea osanottoa niitä kohtaan, jotka teitä rakastavat?

Herra. — — (Päästää sanomalehden).

Rouva: Ja kun nyt ajattemme, mitä minä oikeastaan pyydän sinulta? en mitään muuta kuin että sinä rehellisesti tunnustat, missä sinä olet ollut päivällisiltä lähdettyäsi — jos sinä todellakin olet ollut —

Herra (innoissaan).

Rouva. Hyvä on — minä siis otaksun että olet ollut päivällisillä. Mutta kumminkin täytyy sinun tunnustaa että on väärin tulla kotia vasta kahdentoista jälkeen —

Herra (aikoo puhua).

Rouva. Kahdentoista jälkeen, kun pidot loppuivat viimeistään puoli kymmenen.

Herra (koettaa taas puhua).

Rouva. Itsehän sinä niin sanoit.

Herra (samaten).

Rouva. Onko siis kummallista että minä ihmettelen —

Herra. — —

Rouva. Tulen levottomaksi.

Herra. — —

Rouva. Ja kun minä kysyn sinulta —

Herra. — —

Rouva (tyrskähtää itkuun). En saa mitään vastausta.

Herra (katselee häntä osanotolla).

Rouva (nyyhkien). Oi, äiti! Jos joku olisi kertonut sinulle että tyttäresi vielä saa kätkeä kyneleensä itseensä.

Herra (loukkaantunut).

Rouva. Ja tämä ei ole vielä mitään. Tämä on vasta onnettomuuden alku.

Herra (lähestyy häntä).

Rouva (syöksee hänet pois). Anna minun olla, sanon minä. Minä en tarvitse sinun teeskenneltyä lohdutustasi. Sinä tahdot saattaa minut itkemään, no hyvä, minä itken! Oletko tyytyväinen nyt?

Herra (Tämä on toki liikaa. Hänen kärsivällisyytensä on loppunut. Hän kävelee poikki lattian edes takaisin pitkin askelein).

Rouva. Minä tiedän varsin hyvin että nyt olen naurettava! Onko oikein että itken? Ei, minun pitäisi päin vastoin totuttaa itseäni asemaani. Löytyyhän niin monta vaimoa, jotka kestävät miehensä välinpitämättömyyttä ja kumminkin pysyvät pystyssä. Kaikkia avioliittoja ei voi kohottaa. Meidän avioliittomme solmittiin liian onnellisissa oloissa. Kaikki iloitsivat sen johdosta — ainoa terävisilmäinen oli vanha täti Rosalie rukka!

Herra (on seisonut kamiinin edustalla selkä yleisöön. Kuultuaan viimeiset sanat kääntyy hän vaimoonsa).

Rouva. Niin, jos kohta 85 vuotias, oli hän kumminkin terävisilmäinen. "Ota vaari, tyttöseni!" sanoi hän minulle. — "Sinä menet naimisiin kuluneen miehen kanssa."

Herra (vastustaen).

Rouva. Niin, pieninkin asia todistaa elähtynyttä miestä! — miestä, jonka ensimmäisestä nuoruudesta liikkui monta hämärää juttua, ja joka tuo kotiinsa ajattelemattomia, tuhlaavaisia tapoja.

Herra (Viime hetkinä on herra näyttänyt yhä kärsimättömämmältä, kuultuaan sanan: "ajattelemattomia", taittaa hän paperiveitsen, jonka on ottanut kamiinin päältä).

Rouva. Siinä sen nyt itse näet: sinä hävität kaikki. — Siinä sinun vastauksesi!

Herra (nousee. Vaan ei! hän ei tahdo antaa vihalleen valtaa. Hän huomaa jo pian tukehtuvansa. Rauhoittuakseen menee hän pöydän luo ja kaataa itselleen suuren lasillisen vettä).

Rouva. Sinä tarvitset vettä? No, se nyt ei minua kummastuta. Päivällisen jälkeen mahtaakin sinua janottaa!

Herra (aikoo juoda, vaan vähän mietittyään ottaa sokeria ja valmistaa lasillisen sokerivettä).

Rouva. No niin, hiukan sokeria ja pomeranssia — se tekee hyvää — ja virkistää.

Herra (nauttii äänettömänä vettä).

Rouva (raivoissaan). Kun tahdot juoda sokurivettä, tahtoisin vaan muistuttaa, ett'et täst'edes tee sitä minun huoneessani!

Herra (pyyhkii rauhallisesti suutaan; äänettömyys).

Rouva (ihan suunniltaan). Toissa päivänä tiputit sinä monta tippaa siirappia minun samettikantiselle

rukouskirjalleni.

Herra (katuvaisena ja kohteliaana, vaan kylmänä. Asettaa lasin pöydälle).

Rouva (purkaa vihaansa). Ja nyt panen suuremman arvon rukouskirjaani, kuin milloinkaan ennen! Mihinkä joutuisinkaan, ellei minulla olisi rukouksen lohdutusta! Taivaalle kiitos, että vielä voin luottaa siihen apuun, jonka uskonto antaa, ja sinä et voi pakottaa minua halveksimaan sitä.

Herra (hymyilee).

Rouva. Minä kyllä tunnen sinun mielipiteesi! Ne ovat saattaneet sinut unhottamaan kaikki velvollisuutesi perhettäsi kohtaan, ne ovat saattaneet sinut hylkäämään uskonnon ja siveellisyyden.

Herra (on päättänyt pysyä ääneti).

Rouva. Mitä sanot?

Herra (tunnottomana).

Rouva. Hymyile vaan, herra Vapaa-ajattelija! Minua et kumminkaan saa unohtamaan sitä mitä äitini minulle opetti! — Ja äitini oli hyvin järkevä nainen, sen toki tietänet?

Herra (kohottaa olkapäitään).

Rouva. Vai sitäkin epäilet? Se vielä puuttui, että ottaisit äitini ivasi esineeksi!!

Herra (kohottaa kätensä taivasta kohti).

Rouva (nyyhkien). Ja lisäksi tänä päivänä, minun nimipäivänäni, jota minun kotonani aina vietettiin juhlapäivänä, ja joka muistuttaa minua lapsuuteni ihanimmista hetkistä.

Herra (katselee surullisesti vaimoaan).

Rouva. Niin, tänään on pyhän Felician päivä! Se ei tietysti sinua vähintäkään liikuta!

Herra. — —

Rouva. Tunnusta, ettet ole sitä muistanut, ettet koskaan semmoista ajattele!

Herra (koettaa puhua).

Rouva. Oi, älä huoli! älä koetakaan tehdä itseäsi valehtelijaksi! Se vielä puuttuisi.

Herra (kääntyy katselijoihin, ikäänkuin pyytäkseen heiltä todistusta, sen jälkeen hän kääntyy hymyillen vaimoonsa).

Rouva. Mitä nyt? Mikä sinua vaivaa?

Herra (ottaa ääneti lippaan taskustaan ja ojentaa sen vaimolleen).

Rouva. Rannerengas! — minulle! — (Tarkastaa sitä ja lukee kirjoituksen). "Felicia!" — Ja senkö vuoksi tulit niin myöhään kotia! — (Hellästi) Oi, rakas Charles! Kuinka sinä olet herrtainen — ja kuinka minä sinua rakastan! (Lankee hänen kaulaansa).

(Esirippu alas).

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK RAJUILMA: HUVINÄYTELMÄ YHDESSÄ
NÄYTÖKSESSÄ ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may

be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™ .

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the

second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses.

Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.